

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๕๗๗๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย (X-ray) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๘/ว ๑๒๖๐

ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกรมปศุสัตว์ ว่ามีนโยบายให้มีการดำเนินโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย (X-ray) ปีละ ๒ ครั้ง อย่างต่อเนื่อง กรมปศุสัตว์ได้กำหนดให้ดำเนินโครงการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๑๔ มกราคม - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การค้นหาโรคระบาดสัตว์ปีก และเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจากพื้นที่เสี่ยงต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ทราบถึงสภาวะโรคไข้หวัดนกในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการระบาดของโรคระบาดสัตว์ปีก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ประสานกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังโรค โดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของทุกรายในระยะเวลา ๓๐ วันที่ผ่านมา พร้อมจัดทำข้อมูลดังกล่าว

๒. กรณีเมื่อทราบหรือพบสัตว์ปีกป่วยหรือตาย โดยมีลักษณะน่าสงสัยโรคไข้หวัดนก ให้ดำเนินการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อตรวจสอบและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ

๓. ร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์ในระดับพื้นที่ ทำลายสัตว์ปีกที่เหลือในฝูงและสัตว์ปีกบริเวณใกล้เคียงที่คาดว่าจะมีโอกาสได้รับเชื้อโรคแล้วทั้งหมดทันที โดยไม่ต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่อย่างเร่งด่วนทันที

๔. เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี เสริมภักดีกุล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๑-๕๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๔ โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๒๐๖๖

ผู้ประสานงาน นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย โทร. ๐๘๑ - ๑๗๔๓๗๓๘

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๘/ว ๑๒๖๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 4596
วันที่ 22 มี.ค. 2562
เวลา.....

กรมปศุสัตว์
ถนนพญาไท กทม.๑๐๔๐๐

๑๔ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย (X-ray) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย (X-ray) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

ตามที่กรมปศุสัตว์มีนโยบายให้มีการดำเนินโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการ (X-ray) ปีละ ๒ ครั้ง อย่างต่อเนื่อง นั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด กรมปศุสัตว์จึงกำหนดให้ดำเนินโครงการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๑๔ มกราคม - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งรายละเอียดในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การค้นหาโรคระบาดสัตว์ปีก และเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการจากพื้นที่เสี่ยงต่างๆ วัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ทราบถึงสภาวะโรคไข้หวัดนกในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการระบาดของโรคระบาดสัตว์ปีก รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการต่อไปด้วย
จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

นายจรัสศักดิ์ พิพัฒน์พงศ์โสภณ
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
เลขรับ 1338
วันที่ ๒๒ มี.ค. ๒๕๖๒
เวลา.....

สสส.
เลขรับ 344
วันที่ ๒๓ มี.ค. ๒๕๖๒
เวลา.....

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

โทร.๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๖๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ibird1@dld.go.th

โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย ประจำปี 2562

1. หลักการและเหตุผล

โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากที่ผ่านมามีการระบาดอย่างกว้างขวางในหลายๆ ประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย โดยก่อความเสียหายให้แก่อุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ปีกและเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทั่วไป และยังไปกว่านั้นยังเป็นโรคที่สามารถติดต่อไปยังคนและทำให้เสียชีวิตได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคนี้ให้หมดไป โดยมีแนวทางการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงแม้ว่าประเทศไทยไม่มีรายงานการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรงในสัตว์ปีกมาเป็นระยะเวลาเกือบ 10 ปีแล้ว แต่การระบาดของโรคไข้หวัดนกทั่วโลกนั้นยังคงมีรายงานอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงในประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศในภูมิภาคเดียวกัน (ASEAN) โดยในปี 2561 ที่ผ่านมา มีรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกโดยองค์การสุขภาพสัตว์โลก (OIE) พบจุดเกิดโรคที่เป็นเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรงสูง (Highly pathogenic avian influenza, HPAI) ไปแล้วจำนวน 373 จุด (ปี 2560 จำนวน 2,340 จุด) และชนิดความรุนแรงต่ำ (Low pathogenic avian influenza, LPAI) จำนวน 74 จุด (ปี 2560 จำนวน 69 จุด)

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรคในประเทศไทย กรมปศุสัตว์จึงกำหนดให้มีโครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทยขึ้น ปีละ 2 ครั้ง เพื่อสามารถค้นหาสัตว์ที่ติดเชื้อได้อย่างรวดเร็ว ทั้งเชื้อไข้หวัดนกชนิดรุนแรงสูง (HPAI) และชนิดความรุนแรงต่ำ (LPAI) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในการควบคุมโรคทำได้อย่างทันท่วงที สามารถลดการแพร่กระจายของโรคไปยังสัตว์ปีกอื่นๆ ได้นอกจากนี้ข้อมูลที่มีคุณภาพที่ได้มาจากการเฝ้าระวังโรคสามารถนำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ได้ เช่น การวิเคราะห์การกระจายตัวของโรคในเชิงพื้นที่ การติดตามการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของเชื้อไวรัส เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกได้ทราบถึงสภาวะโรคไข้หวัดนกปัจจุบันภายในฟาร์มของตนเอง
- 2.2 เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกได้เตรียมพร้อมรับมือหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการระบาดของโรคไข้หวัดนกขึ้นภายในฟาร์มของตนเอง

3. ผลผลิตและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิตของโครงการ

ลำดับ	ผลผลิตของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
1	ผลการตรวจโรคไข้หวัดนกจากการเก็บตัวอย่างในสถานที่เลี้ยงและ สถานที่จำหน่ายสัตว์ปีก	1	รายงาน

ตัวชี้วัดของโครงการ

ลำดับ	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ	
1	เชิงปริมาณ: จำนวนตัวอย่างสัตว์ปีกที่เก็บจากสถานที่เลี้ยงและ สถานที่จำหน่ายสัตว์ปีก	cloacal swab	9,068	ตัวอย่าง
		oropharyngeal swab	3,552	
		serum	12,600	
		environment swab	1,960	
		ตัวอย่างน้ำกิน	40	
2	เชิงคุณภาพ: สายพันธุ์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่กระจายอยู่ในสัตว์ปีกของประเทศไทยในปัจจุบัน	ชนิดของสายพันธุ์เชื้อไวรัสไข้หวัดนก	-	

4. วิธีดำเนินการ

4.1 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิก (Clinical Active Surveillance)

เป้าหมาย : ทุกพื้นที่/ ทุกชนิดสัตว์ปีก

การดำเนินการ:

4.1.1 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/เจ้าพนักงานสัตวบาล/พนักงานราชการกิจกรรมการป้องกันแก้ไขและเตรียมความพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก/เจ้าหน้าที่จ้างเหมาบริการช่วยงานด้านสัตวแพทย์(ปศุสัตว์ตำบล)/อาสาพัฒนาปศุสัตว์/บุคลากรจ้างเหมางานด้านการเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันโรคในสัตว์ปีก/เครือข่ายเฝ้าระวังโรค/และเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดำเนินการเฝ้าระวังโรคโดยสอบถามลักษณะอาการสัตว์ปีกจากเจ้าของทุกรายในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมา และเมื่อทราบหรือพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายโดยมีลักษณะสงสัยโรคไข้หวัดนกให้ดำเนินการแจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อตรวจสอบและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ

4.1.2 สัตวแพทย์ทำการตรวจสอบสัตว์ปีกที่ป่วยตาย หากมีอาการตามนิยามโรคไข้หวัดนกให้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ ดังนี้

1) เก็บตัวอย่างสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีก จำนวน 2-5 ตัว ใส่ถุงพลาสติก 2 ชั้น แล้วมัดปากถุงให้แน่น ส่งตรวจให้เร็วที่สุด หรือภายใน 24 ชม. ส่งที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาคเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค

2) เก็บประวัติสัตว์ปีก (รวมทั้งพิกัดจุดเกิดโรค) กรอกลงในแบบฟอร์ม รก.1 ส่งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

4.1.3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ รายงานตามแบบ รก.1 ลงในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/>)

4.1.4 ดำเนินการทำลายสัตว์ปีกที่เหลือในฝูงและสัตว์ปีกบริเวณใกล้เคียงที่คาดว่าจะมีโอกาสได้รับเชื้อโรคแล้วทั้งหมดทันที โดยไม่ต้องรอผลตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่อย่างเร่งด่วนทันที

4.1.5 สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค ดำเนินการตรวจวินิจฉัยแยกโรค (Differential Diagnosis) หากไม่ใช่โรคไข้หวัดนกต้องวินิจฉัยด้วยว่าการป่วย/ ตายดังกล่าวมีสาเหตุจากอะไร และรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

4.1.6 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรายงานผลการตรวจวินิจฉัยโรคที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการ ตามข้อ 4.1.5 และผลการสอบสวนโรคลงในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/>)

4.1.7 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดให้รายงานผลการเฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีกป่วยตายประจำวันทุกวัน กรณีไม่พบสัตว์ปีกป่วยตายให้รายงาน zero report ในระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (<http://164.115.129.54/dcontrol/site/>) ด้วย

* ในกรณีที่ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกไม่สามารถเข้าใช้งานได้ ให้รายงานมายังอีเมล ibird1@dld.go.th

4.2 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในสัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้าน (Backyard poultry)

เป้าหมาย:

- 1) สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาดจากข้อมูลรายงานสัตว์ปีกป่วย/ตาย ประจำปี 2561 (กรกฎาคม-ธันวาคม)
- 2) สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใกล้พื้นที่ตำบลที่มีแหล่งทำรังวางไข่ของนกและพื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมาก ในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบบริเวณพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่และพื้นที่ที่มีนกอพยพจำนวนมาก ตามพื้นที่ที่กำหนด
- 3) สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่หมู่บ้านที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ตามพื้นที่ที่กำหนด

การดำเนินการ

4.2.1 ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์กำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อโรคระบาดโดยการสุ่ม ได้แก่ พื้นที่หมู่บ้านที่มีสัตว์ปีกป่วยหรือตายผิดปกติ พื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมาก พื้นที่หมู่บ้านที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบ พื้นที่ตำบลที่มีแหล่งทำรังวางไข่ของนก

4.2.2 การสุ่มเก็บตัวอย่าง

ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก ดังนี้

- สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่ตำบลที่เสี่ยงต่อโรคระบาด จำนวน 4 ครัวเรือน ทุกหมู่บ้าน ของตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1
- สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มใกล้พื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ของนกและพื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมากในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบบริเวณพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่และพื้นที่ตำบลที่มีนกอพยพจำนวนมาก จำนวน 4 ครัวเรือน ในตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1
- สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณบ้านรวมถึงที่ไม่เลี้ยงเป็นลักษณะฟาร์มในพื้นที่ตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและภายในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบตำบลที่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 4 ครัวเรือน ในหมู่บ้านและตำบลที่กำหนด ตามข้อ 4.2.1

4.2.3 การเก็บตัวอย่าง ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกจำนวน 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง/ครัวเรือน (หากมีครัวเรือนไม่ครบ 4 ครัวเรือน/หมู่บ้าน ให้เก็บตัวอย่างทุกครัวเรือน หรือถ้าครัวเรือนมีสัตว์ปีกไม่ครบ 5 ตัวให้เก็บทุกตัวที่เลี้ยงไว้)

4.3 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในเป็ดไล่ทุ่ง (Free-grazing duck)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab และ serum ในเป็ดไล่ทุ่ง ตามที่กำหนด

การดำเนินงาน

4.3.1 สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์สุ่มพื้นที่และจำนวนฝูงเป็ดที่เก็บตัวอย่าง

4.3.2 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มฝูงเป็ดไล่ทุ่งที่จะเก็บตัวอย่าง โดยให้เก็บตามจำนวนฝูงและอำเภอที่กำหนดไว้ ตามข้อ 4.3.1

4.3.3 สำนักงาน...

4.3.3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุ่มเก็บตัวอย่าง cloacal swab ผุ่่งละ 60 ตัว (เปิด 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง รวมเป็น 12 หลอดตัวอย่างต่อผุ่่ง) และ serum สุ่มเก็บผุ่่งละ 30 ตัว

4.4 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นคเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับใบอนุญาต ขจส.2 (Certified slaughterhouse)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่างโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ได้รับใบอนุญาต ขจส. 2

การดำเนินงาน

- ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกโดยเก็บตัวอย่างด้วยวิธี cloacal swab จำนวน 4 หลอดตัวอย่าง/โรงฆ่า (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง)

4.5 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นคเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิตเพื่อการบริโภค (ไก่หรือเป็ด) (Live bird market)

เป้าหมาย: สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ในสัตว์ปีก และตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อม ในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิตเพื่อการบริโภค ดังนี้

- 1) กล่องใส่สัตว์ปีกหรือบริเวณกรงสัตว์ปีกหรือภาชนะใส่สัตว์ปีกที่มีชีวิต
- 2) ภาชนะที่ใช้บรรจุของเสียจากกระบวนการฆ่าสัตว์ (เช่น ลำไส้ ขนสัตว์ปีก เป็นต้น)
- 3) ผ้าเช็ดโต๊ะที่เปียกชื้น
- 4) โต๊ะวางซาก ตระกร้าหรือภาชนะที่ใช้ใส่ชิ้นส่วนไก่ที่ชำแหละแล้ว

การดำเนินงาน

4.5.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกเพื่อการบริโภค จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ร้านละ 10 ตัว (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 ตัว ต่อ 1 ตลาด (12 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) โดยเน้นให้เก็บในสัตว์ปีกที่มีลักษณะซึม อ่อนแอ หรือแสดงอาการป่วย

4.5.2 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกเพื่อการบริโภค จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง environment swab (ตัวอย่างสิ่งแวดล้อม) ร้านละ 12 ก้านสำลี (3 ก้านสำลี/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 72 ก้านสำลี ต่อ 1 ตลาด (24 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) และเก็บตัวอย่างน้ำกินสำหรับสัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก จำนวน 1 ตัวอย่างต่อตลาดค้าสัตว์ปีก

4.6 การเฝ้าระวังโรคใช้หัตถ์นคเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในตลาดค้าสัตว์ปีกสวยงาม (Pet bird market)

เป้าหมาย : สุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ในสัตว์ปีก และตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อม ในตลาดค้าสัตว์ปีกสวยงาม ดังนี้

- 1) กล่องใส่สัตว์ปีกหรือบริเวณกรงสัตว์ปีกหรือภาชนะใส่สัตว์ปีกที่มีชีวิต
- 2) ผ้าเช็ดโต๊ะ โต๊ะ ตระกร้าหรือภาชนะที่ใส่สัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก

การดำเนินงาน

4.6.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกสวยงาม จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง oropharyngeal swab ร้านละ 10 ตัว (สัตว์ปีก 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 ตัว ต่อ 1 ตลาด (12 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) โดยเน้นให้เก็บในสัตว์ปีกที่มีลักษณะซึม อ่อนแอ หรือแสดงอาการป่วย

4.6.2 ให้สำนักงาน...

4.6.2 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เก็บตัวอย่างจากร้านค้าสัตว์ปีกสวยงาม จำนวน 6 ร้านต่อตลาด (หากมีไม่ถึง 6 ร้านให้เก็บทุกร้าน) โดยสุ่มเก็บตัวอย่าง environment swab (ตัวอย่างสิ่งแวดล้อม) ร้านละ 12 ก้านสำลี (3 ก้านสำลี/1 หลอดตัวอย่าง) จำนวนรวมทั้งสิ้น 72 ก้านสำลี ต่อ 1 ตลาด (24 หลอดตัวอย่าง/1 ตลาด) และเก็บตัวอย่างน้ำกินสำหรับสัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีก จำนวน 1 ตัวอย่างต่อตลาดค้าสัตว์ปีก

4.7 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Active Surveillance) ในไก่ไข่ภายในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริฯ (Layer chicken in school of Royal Initiative Affairs and Special Activities)

เป้าหมาย : พื้นที่เลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริฯ

การดำเนินงาน

4.7.1 ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างจากไก่ไข่ โดยเก็บตัวอย่างด้วยวิธี oropharyngeal swab จำนวน 4 หลอดตัวอย่าง/โรงเรียน (ไก่ไข่ 5 ตัว/1 หลอดตัวอย่าง)

4.8 การตรวจวินิจฉัยและรายงานผล

4.8.1 การตรวจวินิจฉัย : สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค ดำเนินการตรวจตัวอย่างดังนี้

- 1) ตรวจตัวอย่างสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกเพื่อหาสาเหตุของการป่วยตาย
- 2) ตรวจตัวอย่าง cloacal swab และ oropharyngeal swab โดยการแยกเชื้อไวรัส Avian influenza หรือ Newcastle disease

4.8.2 การรายงานผล : สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค รายงานผลดังนี้

- 1) รายงานผลการตรวจวินิจฉัยแยกโรคให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- 2) รวบรวมผลการตรวจตัวอย่าง ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ตามแบบฟอร์มสรุปรายละเอียดจำนวนตัวอย่างที่เก็บตามกิจกรรมเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ปีก ในรูปแบบไฟล์ Excel ทาง E-mail: ibird2@dld.go.th ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2562

4.8.3 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

- 1) ให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานในห้องที่เป็นไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามแบบรายงาน X-ray 1
- 2) ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ โดยดำเนินการสรุปข้อมูลลงในแบบรายงาน X-ray 1 และส่งให้สำนักงานปศุสัตว์เขต
- 3) ให้สำนักงานปศุสัตว์เขตรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด โดยดำเนินการสรุปข้อมูลลงในแบบรายงาน X-ray 1 และส่งข้อมูลมายัง E-mail: ibird1@dld.go.th ให้สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2562
- 4) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดรายงานผลจำนวนการเก็บตัวอย่างลงในระบบ e-Operation

* กรณีผลการตรวจวินิจฉัยเป็นโรคระบาดสัตว์ปีก ตาม พรบ.โรคระบาดสัตว์ 2558 ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และมาตรการที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้

การติดตามประเมินผล

สำนักงานปศุสัตว์เขตออกติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ และรายงานมายังสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ภายในวันที่ 15 มีนาคม 2562

5. ระยะเวลา...

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 14 มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2562

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2562

6. งบประมาณ

แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมการพัฒนาสุขภาพสัตว์ โดยสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ได้อนุญาตให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบสภาวะโรคใช้หัวदनกปัจจุบันในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทยที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีก

7.2 ข้อมูลผลการตรวจโรคใช้หัวदनกสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันโรคใช้หัวदनกและใช้ในการวางแผนควบคุมโรคในกรณีเกิดการระบาดของโรคใช้หัวदनกต่อไป

7.3 ผู้บริโภคสัตว์ปีกและผู้เลี้ยงสัตว์ปีกภายในประเทศสามารถมั่นใจในกระบวนการผลิต การเลี้ยงและการซื้อขายสัตว์ปีกของประเทศไทยได้ว่าปลอดโรคใช้หัวदनกในสถานการณ์ปัจจุบัน

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

8.1 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมปศุสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย

8.1.1 สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

8.1.2 สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

8.1.3 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาค ทั้ง 7 แห่ง

8.1.4 สำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9

8.1.5 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดทุกจังหวัด

8.2 หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่

8.2.1 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

8.2.2 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข

8.2.3 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงมหาดไทย

8.2.4 หน่วยงานในสังกัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม